

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Traducerea și permisiunea de republicare au fost oferite sub autoritatea Direcției Generale Agent Guvernamental, Ministerul Justiției al Republicii Moldova (justice.gov.md). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

The present text and the authorisation to republish were granted under the authority of the Governmental Agent's General Department from the Ministry of Justice of the Republic of Moldova (justice.gov.md). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Direction générale de l'Agent gouvernemental du Ministère de la Justice de la République de Moldova (justice.gov.md). L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SECȚIA A TREIA

CAUZA B. v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 61382/09)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

16 iulie 2013

DEFINITIVĂ
16 octombrie 2013

Poate fi subiect al revizuirii editoriale

În cauza B. v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Corneliu Bîrsan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Nona Tsotsoria,

Valeriu Grițco, *judecători*,

și Santiago Quesada, *grefier al Secțiunii*,

Deliberînd la 25 iunie 2013 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 61382/09) depusă la 19 noiembrie 2009 contra Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului potrivit articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”), de către trei cetățeni ai Republicii Moldova, dna O. B., dl V. B. și dl. I. B. (“reclamanții”).

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl A. Bivol, avocat ce își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamanții s-au plîns, în particular, că dna O. B. (‘prima reclamantă’) a fost supusă actelor de violență de către fostul ei soț și că ceilalți reclamanți au asistat la aceste violențe, fiind afectați de acestea, însă autoritățile statului nu au întreprins toate măsurile în vederea stopării și prevenirii unor situații similare.

4. La 25 ianuarie 2011 cererea a fost comunicată Guvernului. De asemenea, a fost luată decizia să se examineze fondul cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanții s-au născut în 1959, 1987 și, respectiv în 1990 și locuiesc în Chișinău. Prima reclamantă este mama celorlalți doi reclamanți.

A. Fondul cauzei

6. În 1998 familia primei reclamante a obținut de la angajatorul ei un apartament cu trei camere în Chișinău cu drept de folosință.

7. Potrivit primei reclamante, ea a fost bătută sistematic și insultată de către soțul ei (V.B.). În rezultat, la 16 ianuarie 2007 prima reclamantă a divorțat, însă ea a continuat să locuiască cu V.B. în același apartament.

8. Actele de violență au continuat, fapt confirmat prin șapte rapoarte de examinare medico-legală întocmite în perioada septembrie 2007 și ianuarie 2008 care au atestat vătămări ușoare a integrității corporale ale primei reclamante cauzate “în rezultatul acțiunii traumatice a unor obiecte dur contondente cu suprafață limitată”. Toate rapoartele au fost întocmite la cererea Comisariatului de poliție sec. Centru mun. Chișinău ca urmare a plîngerilor depuse de prima reclamantă. În toate rapoartele medicale prima reclamantă a descris că vătămrile corporale i-au fost cauzate de bătăile lui V.B.

9. La 1 aprilie, 7 august, 7 septembrie și 28 noiembrie 2007, precum și la 10 și 29 aprilie 2008 instanțele judecătorești au pronunțat șase decizii cu privire la aplicarea sancțiunii administrative în legătură cu bătăile menționate. Prin una dintre ele s-a decis de a clasa cauza administrativă din motivul împăcării părților. Prin alta s-a decis de a înceta cauza administrativă în legătură cu expirarea termenului de prescripție de trei luni pentru aplicarea sancțiunii administrative în privința lui V.B. În celelalte patru cauze, instanțele judecătorești l-au amendat pe V.B. pentru insultarea și cauzarea leziunilor corporale primei reclamante, deși în una dintre ele instanța de judecată a notat că aceasta din urmă l-a provocat pe V.B. Amenzile aplicate variau de la 140 la 300 lei moldovenești (MDL, echivalentul de la 8.65 și, respectiv la 18 euro (EUR) la acel moment). V.B. a achitat toate amenzile. Din declarațiile părților se pare că procuratura a intentat la o dată necunoscută urmărirea penală împotriva lui V.B. pentru tentativă de viol, însă la 14 mai 2008 reclamanta și-a retras plîngerea și, respectiv, a fost dispusă neînceperea urmăririi penale.

10. Potrivit unui certificat eliberat de Comisariatul de poliție sec. Centru mun. Chișinău, V.B. se afla la evidență profilactică ca “scandalagiu familial” din anul 2007.

B. Procedurile inițiate de prima reclamantă în instanța de judecată

11. La o dată necunoscută în 2008, prima reclamantă a intentat o acțiune civilă împotriva lui V.B. solicitînd evacuarea acestuia din apartament. Ea a invocat comportamentul său violent. V.B. la rîndul său a depus o cerere reconvențională, solicitînd partajarea odăilor din apartament între el și ceilalți membrii ai fostei sale familii.

12. La 23 iunie 2008 Judecătoria sec. Centru mun. Chișinău a admis cererea primei reclamante și a respins cererea lui V.B. Instanța de judecată a constatat că V.B. a avut un comportament violent față de prima reclamantă și a insultat-o în prezența copiilor lor, fapt confirmat prin rapoartele de examinare medico-legală și deciziile instanțelor judecătorești.

13. La 30 octombrie 2008 Curtea de Apel Chișinău a menținut această hotărîre. Suplimentar probelor pe care s-a bazat instanța de judecată de

fond, Curtea de Apel Chișinău i-a audiat pe cei doi copii, care au confirmat depozițiile mamei lor și au solicitat evacuarea tatălui din apartament.

14. La 20 mai 2009 Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârile instanțelor judecătorești inferioare și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a respins pretențiile primei reclamante și a admis cererea lui V.B. Curtea Supremă de Justiție a considerat ca fiind eronate concluziile instanțelor judecătorești inferioare privind maltratarea primei reclamante în mod sistematic de către V.B. Instanța de judecată a notat că o cauză administrativă în care V.B. a fost învinuit de aplicarea violenței primei reclamante a fost clasată din motivul împăcării părților, în timp ce alta a fost încetată în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru aplicarea amenzii. În una dintre cele patru decizii a fost menționat că însăși reclamanta l-a provocat pe V.B. În alte trei decizii nu a fost constatat comportamentul violent sistematic al lui V.B. Mai mult, nu s-a demonstrat că V.B. era dependent de alcool sau droguri. Potrivit unui certificat eliberat de Asociația proprietarilor locuințelor privatizate, V.B. nu era cunoscut că ar fi provocat conflicte. În plus, V.B. a propus primei reclamante să privatizeze apartamentul și să-l vîndă, astfel încît să poată cumpăra apartamente separate, însă prima reclamantă a refuzat. De asemenea, instanța de judecată a constatat că ambele părți ar putea să locuiască în continuare în același apartament și a stabilit că V.B. poate să locuiască într-o odaie, iar reclamantii în celelalte două. Ariile comune au fost lăsate în folosință comună. Decizia este irevocabilă.

C. Evenimentele după pronunțarea deciziei Curții Supreme de Justiție

15. În perioada 11 iunie 2009 și 5 februarie 2010 prima reclamantă a fost internată în spital și a beneficiat de tratament pentru tuberculoză. Potrivit unui certificat medical din 30 august 2011 eliberat de către medicul de familie al primei reclamante, aceștia i-a fost recomandat, *inter alia*, să evite situațiile de stres.

16. Urmare a plîngerilor depuse de către prima reclamantă în instanța judecătorească, V.B. a continuat să se comporte violent față de ea. La 19 august 2010 o amendă administrativă în mărime de 400 MDL (25,5 EUR la acel moment) a fost aplicată lui V.B. pentru insultarea primei reclamante. După comunicarea prezentei cereri Guvernului pîrît, la 29 august 2011 dlui V.B. i-a fost aplicată o amendă în mărime de 200 MDL (12.2 EUR) pentru acțiunile de violență asupra primei reclamante.

Potrivit unui raport de examinare medico-legală întocmit la 23 august 2011, prima reclamantă a declarat că V.B. a agresat-o cu tentativă de viol în seara zilei de 21 august 2011, dar nu a reușit deoarece ea a opus rezistență. Expertul medico-legal a constatat prezența leziunilor corporale la prima reclamantă care au fost cauzate prin “acțiunea traumatică a unor obiecte dur contondente cu suprafața de interacțiune limitată”, după cum urmează: echimoze de formă ovală cu dimensiuni de la 1,5x1cm pînă la 4x3cm pe diferite suprafețe ale ambelor antebrate, pe suprafața inferioară coapsa

stînga și pe suprafața laterală treimea medie coapsa dreapta, precum și pe suprafețe diferite ale ambelor gambe.

17. La 1 septembrie 2011 prima reclamantă a cerut instanței judecătorești să emită o ordonanță de protecție pentru ea și feciorii ei. Reclamanta a descris ultimele evenimente și riscul unor eventuale acțiuni de violență împotriva ei, precum și incapacitatea sau reticența autorităților de a întreprinde careva măsuri pentru a proteja integritatea fizică și psihică a ei și a fiilor acesteia. În conformitate cu prevederile Legii nr. 45 (a se vedea § 21 de mai jos) ea a solicitat evacuarea temporară a lui V.B. din apartamentul comun, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor; obligarea lui V.B. de a sta departe la o distanță de 200 m de aceasta și copii ei și de a nu contacta cu oricine dintre ei, precum și interzicerea de a vizita locul de muncă sau de studii al reclamantilor.

18. La 2 septembrie 2011 judecătoria sec. Centru mun. Chișinău a emis o ordonanță de protecție, valabilă pe un termen de trei luni, cu admiterea parțială a cererii, și anume de a sta departe de locul aflării primei reclamante, la o distanță de 200 m, de a nu contacta cu ea și de a nu vizita locul de muncă al ei. Instanța de judecată a refuzat să dispună evacuarea temporară a lui V.B. din apartament. Instanța de judecată a constatat că el a comis acte de violență împotriva primei reclamante, însă „nu fost probat faptul că [V.B.] a aplicat violențe psihice și/sau fizice față de [cel de-al doilea și cel de-al treilea reclamant]”. În același timp, s-a stabilit că V.B. nu dispune de un alt spațiu locativ și în plus dreptul lui de a folosi o parte din apartamentul în litigiu a fost confirmat prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2009 (a se vedea § 14 *supra*). Potrivit Guvernului, această ordonanță de protecție a fost expediată Comisariatului de poliție de sector și ulterior comportamentul lui V.B. a fost monitorizat.

19. Prima reclamantă a declarat recurs, prin care a afirmat că prin păstrarea dreptului lui V.B. de a locui în același apartament cu ea autoritățile efectiv au supus-o riscului continuării maltratării ei. De asemenea, fără obligarea lui V.B. de a părăsi temporar domiciliul, ordonanța de protecție a fost lipsită de orice semnificație în partea ce ține de obligarea acestuia de a sta departe de locul reclamantei, la o distanță de cel puțin 200 m și nu asigură o protecție împotriva unor maltratări sau unui tratament inuman ori degradant provocat de un terț, contrar obligației pozitive în temeiul Convenției.

În plus, ea a menționat că potrivit unei scrisori al Direcției Generale Asistență Socială a Consiliului Municipal Chișinău, apartamentul în care locuiesc prima reclamantă și V.B. era constituit din trei odăi dintre care două erau locuibile și doar una era conectată la rețeaua de încălzire centralizată.

20. La 2 noiembrie 2011 Curtea de Apel Chișinău a respins recursul declarat de prima reclamantă, din aceleași motive care au fost invocate de către instanța de judecată de fond. Această decizie este irevocabilă.

II. MATERIALE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE RELEVANTE

A. Drept intern pertinent

21. Prevederile relevante ale Legii nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (1 martie 2007, “Legea din 2007 cu privire la violența domestică (Combatere și Protecție)”) prevede următoarele:

Articolul 15: Măsurile de protecție

“(1) Instanța de judecată emite, în 24 de ore de la primirea cererii, o ordonanță de protecție, prin care poate oferi asistență victimei, aplicând agresorului următoarele măsuri:

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei, fără a decide asupra modului de proprietate asupra bunurilor;
- b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei;
- c) obligarea de a nu contacta victima, copiii acesteia, alte persoane dependente de ea;
- d) interzicerea de a vizita locul de muncă și de trai al victimei;
- e) obligarea, pînă la soluționarea cazului, de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima;
- f) obligarea de a plăti cheltuielile și daunele cauzate prin actele sale de violență, inclusiv cheltuielile medicale și cele de înlocuire sau reparare a bunurilor distruse sau deteriorate;
- g) limitarea dispunerii unilaterale de bunurile comune;
- h) obligarea de a participa la un program special de tratament sau de consiliere dacă o asemenea acțiune este determinată de instanța de judecată ca fiind necesară pentru reducerea violenței sau dispariția ei;
- i) stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori;
- j) interzicerea de a păstra și purta armă...

3. Măsurile de protecție prevăzute la alin.(1) se aplică pe un termen de pînă la 3 luni, pot fi retrase odată cu dispariția pericolului care a condiționat luarea acestor măsuri și pot fi prelungite în cazul unei cereri repetate sau al nerespectării condițiilor prevăzute în ordonanța de protecție..”

22. Articolul 102 din Codul cu privire la locuințe (în vigoare din 3 iulie 1983) prevede următoarele:

Articolul 102. Evacuarea fără a li se acorda cetățenilor o altă încăpere de locuit

“Dacă chiriașul, membrii familiei lui sau alte persoane, care locuiesc împreună cu dîșii,... prin încălcarea sistematică a regulilor de conviețuire socialistă fac imposibilă pentru alții conviețuirea cu dîșii în același apartament sau aceeași casă, iar măsurile de prevenire și de înrîurire publică n-au dat nici un rezultat, evacuarea celor vinovați la cererea ...altor persoane interesate se face fără a se acorda o altă încăpere de locuit...”

23. La 9 iulie 2010 Parlamentul a modificat prevederile Codului civil și Codului de procedură penală (Legea nr.167, în vigoare din 3 septembrie

2010) prin care au fost stabilite măsuri de protecție aplicate victimelor violenței în familie similare celor prevăzute în Legea nr. 45, menționate supra.

24. Prevederile relevante ale Codului Penal prevăd următoarele:

Articolul 201¹. Violența în familie.

“(1) Violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, suferință psihică ori prejudiciu material sau moral, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 ore sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Aceeași acțiune:

a) săvârșită asupra a doi sau mai multor membri ai familiei;

b) care a provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății

- se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore sau cu închisoare de până la 5 ani.

(3) Aceeași acțiune care:

a) a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) a determinat la sinucidere sau la tentativă de sinucidere;

c) a provocat decesul victimei

- se pedepsește cu închisoare de la 5 la 15 ani.”

25. În temeiul articolelor 152 și 155 din Codul penal, o acțiune ce cauzează o vătămare medie a integrității corporale sau amenințarea cu asemenea vătămări constituie infracțiuni care se pedepsesc cu închisoare sau cu muncă neremunerată în folosul comunității.

B. Documente internaționale pertinente

26. Un rezumat al documentelor internaționale relevante a fost expus în cauzele *Opuz v. Turcia* (nr. 33401/02, §§ 72-86, CEDO 2009) și *Eremia v. Republica Moldova* (nr. 3564/11, §§ 29-37, 28 mai 2013, încă nu este definitivă).

27. În Recomandarea sa Rec(2002)5 din 30 aprilie 2002 privind protecția femeilor împotriva violenței, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a afirmat, *inter alia*, că Statele membre trebuie să introducă, dezvolte și/sau să amelioreze, după caz, politicile naționale de luptă împotriva violenței bazându-se pe securitatea maximală și protecția victimelor, suport și asistență, ajustarea legislației penale și civile, sensibilizarea publicului, formarea specializată a profesioniștilor care se confruntă cu violența împotriva femeilor și prevenirea acesteia.

28. Comitetul de Miniștri a recomandat, în particular, ca Statele membre ar trebui să penalizeze corespunzător violența împotriva femeilor, cum ar fi actele de violență sexuală și violul, abuzul asupra unei stări de vulnerabilitate specială a unei sarcini, a unei incapacități de a se apăra, a

unei boli, infirmități, deficiențe psihice sau mentale sau a unei stări de dependență, precum și să penalizeze orice abuz de autoritate din partea autorului. De asemenea, Recomandarea prevede că Statele membre trebuie să asigure ca toate victimele violenței să fie capabile să instituie proceduri juridice, să prevadă ca o acțiune penală să poată fi intentată de către procuror, să încurajeze procurorii să considere că violența împotriva femeilor este un factor agravant sau decisiv la adoptarea soluției de a porni ori nu urmărirea penală în interes public, să prevadă, dacă este cazul, măsuri pentru a asigura protecția eficace a victimelor împotriva amenințărilor și riscurilor răzbunării și să vegheze, prin măsuri specifice, la protecția drepturilor copiilor în timpul procedurilor.

29. Referitor la violența în familie, Comitetul de Miniștri a recomandat că Statele membre ar trebui să clasifice ca infracțiune penală toate formele de violență ce au loc în familie și să aibă în vedere posibilitatea de a lua măsuri pentru, *inter alia*, a permite autorităților judiciare să adopte măsuri interimare în vederea protejării victimelor, împiedicării autorului violenței de a intra în contact cu victimele, comunicării cu sau apropierii de acestea, de a locui în anumite locuri specificate sau frecventării anumitor locuri, să penalizeze toate încălcările cu măsurile impuse de către autorități pentru agresori și să stabilească un protocol obligatoriu de intervenție pentru ca poliția, serviciile medicale și sociale să urmeze aceleași proceduri de intervenție.

30. În raportul său privind vizita în Republica Moldova în perioada 4 - 11 iulie 2008 (document A/HRC/11/6/Add.4, 8 mai 2009), cu privire la violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele acesteia, Raportorul Special al Națiunilor Unite a notat, *inter alia*:

“...atitudinile patriarhale și discriminatorii cresc vulnerabilitatea femeilor față de violență și abuz. În acest context, mai ales violența în familie este foarte răspândită, larg trecută cu vederea de către societate; ea nu primește atenția cuvenită nici de la autorități, nici de la societate și nici de la femeile înseși, rezultatul fiind o infrastructură de protecție insuficientă pentru victimele violenței...”

... 19. Femeile din Republica Moldova suferă de toate formele de violență. Cu toate acestea, violența în familie și traficul sunt domenii majore de interes. Cele două sunt interconectate și sunt legate de poziția subordonată a femeilor în societate în ansamblu. ...

20. În timp ce date fiabile și înregistrări sistematice a cazurilor cu privire la natura și amploarea fenomenului lipsesc, se spune că violența în familie este larg răspândită. Potrivit unui raport al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și a Familiei: “[...] În prezent, frecvența de violență în familie, ai cărei victime sunt femei și copii, atinge proporții alarmante. Din păcate, este foarte dificil pentru stat să controleze violența în familie, deoarece în majoritatea cazurilor se raportează numai atunci când există consecințe grave de violență, celelalte cazuri fiind considerate doar conflicte în familie.

21. Cu toate acestea, violența în familie nu este percepută ca o problemă care justifică intervenția legală dacă nu sunt urmate de leziuni grave. Ca urmare, această este tratată în tăcere și puțin recunoscută de către funcționari, societate și înseși femeile.

22. Potrivit unui studiu realizat în 2005, 41 % dintre femeile intervievate au raportat existența unei forme de violență în familie cel puțin o dată în timpul vieții lor.

Sondajul a demonstrat că violența psihică, urmată de violența fizică, este forma de abuz cea mai răspândită în familie. Aproximativ o treime dintre femeile intervievate au indicat ca au fost supuse mai multor forme de violență. Studiul arată că violența în familie se întâlnește la diferite categorii sociale și niveluri de educație; cu toate acestea, femeile cu un nivel mai înalt de educație sau statut economic ar putea să nu divulge incidentele de violență. Violența sexuală rămâne cea mai rară formă de violență raportată. Acest lucru poate fi din cauza lipsei de recunoaștere a abuzului sexual în familie ca fiind un delict sau teamă în rândul victimelor de a fi considerate vinovate și de a fi excluse din societate.

23. Autorii actelor de violență împotriva femeilor sunt adesea membrii familiei, soți sau foști soți (73,4 %), urmat de tați sau tați vitregi (13,7 %) și mame sau mame vitrege (7 %). Personalul de la azilul din Chișinău au indicat că soții femeilor care caută ajutor la azil sunt de obicei ofițeri de poliție sau militari, ceea ce face mult mai dificil pentru femei să scape de mediul violent și să inițieze divorțul. ...

De asemenea, există o serie de concepții greșite răspândite cu privire la violența împotriva femeilor, care tratează problema ca niște cazuri izolate, cu privire la un anumit grup. Aceste concepții greșite sunt: (a) violența împotriva femeilor este un fenomen care are loc în familii sărace și destrămate, (b) victimele violenței sunt femeile vulnerabile care au nevoie de protecție specială, (c) bărbații violenți sunt devianți care abuzează de alcool și droguri sau au tulburări de personalitate, (d) violența în familie include toți membrii familiei, inclusiv bărbații. Din experiența mea, aceste interpretări greșite deseori rezultă în soluții nechibzuite și parțiale, cum ar fi programe de reabilitare pentru agresori, restricții aplicate asupra femeilor pentru a le oferi protecție sau soluții neutre din perspectiva de gen care omit cauzele violenței bazate pe gen.”

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

31. Reclamanții s-au plîns că prima reclamantă a fost maltrată de către V.B. și că autoritățile statului nu au întreprins toate măsurile pentru protejarea ei de la asemenea maltratări. Reclamanta a invocat articolul 3 din Convenție, care prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

32. Guvernul a declarat că reclamanții au omis să epuizeze căile de recurs interne disponibile. În particular, prima reclamantă nu a solicitat instanței de judecată emiterea unei ordonanțe de protecție atunci când ea într-adevăr s-a simțit amenințată de V.B.

33. Curtea notează că la momentul depunerii plîngerilor respective în instanța de judecată în 2008 (a se vedea § 11 și următoarele *supra*) cel de-al doilea și cel de-al treilea reclamant erau adulți și ar fi putut ei înșiși să depună cereri în instanța de judecată dacă ar fi dorit. Totuși, ei nu au depus nici o cerere în instanța de judecată sau orice alte plîngerii, și nici nu au

prezentat Curții vreo dovadă că ei au împuternicit-o pe mama lor să depună asemenea cereri în instanța de judecată sau plângeri în numele lor.

Prin urmare, Curtea acceptă excepția preliminară a Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne de către cel de-al doilea și cel de-al treilea reclamant. Astfel, această parte a cererii trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

34. Curtea consideră că excepția preliminară a Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne de către prima reclamantă este strâns legată de plângerea acesteia privind acțiunile întreprinse de către autoritățile statului ca urmare a plîngerilor depuse. Astfel, Curtea conexează această excepție preliminară cu fondul plîngerii invocate în temeiul articolului 3 din Convenție.

B. Fondul

1. Susținerile părților

(a) Prima reclamantă

35. Prima reclamantă a susținut că autoritățile nu a întreprins toate măsurile pentru a o proteja împotriva tratamentului cauzat de V.B. contrar articolului 3 din Convenție. Acestea au omis să dispună evacuarea agresorului și au constatat că, de fapt, dreptul lui la proprietate a fost prioritar dreptului ei de a nu fi supusă unor rele tratamente. Mai mult decît atît, deși instanțele judecătorești au constatat că V.B. a comis acte de violență asupra ei, acestea au aplicat sancțiuni nesemnificative care nu au avut nici un efect asupra comportamentului lui V.B. Situația nu s-a schimbat nici după comunicarea prezentei cereri Guvernului pîrît, din moment ce V.B. a agresat-o la 21 august 2011.

36. Autoritățile moldovenești au reiterat decizia din 20 mai 2009 (a se vedea paragraful 14 *supra*) drept motiv de a nu-l evacua pe V.B., deși existau dovezi ce atestau comportamentul lui violent și deși ea a argumentat că ordonanța de protecție nu putea fi eficientă fără o evacuare. Chiar dacă ea a retras plîngerea din frica că date din viața ei privată ar fi putut deveni cunoscute publicului, autoritățile ar fi trebuit să continue examinarea cauzei împotriva lui V.B. În opinia sa, Republica Moldova era una dintre cîteva țări ale Consiliului Europei, unde intentarea și continuarea unei urmăriri penale pentru săvîrșirea unei infracțiuni grave precum violul, depinde totalmente de alegațiile victimei de a continua sau nu învinuirea în privința pretinsului agresor. Avînd în vedere situația vulnerabilă a femeilor victime ale violențelor în familie și ale violului, neînceperea procedurii de urmărire penală ar fi putut avea loc doar după o investigare minuțioasă, altfel decît în prezenta cauză.

37. Mai mult decît atît, legislația Republicii Moldova prevede în mod expres posibilitatea de a evacua un chiriaș care, prin comportamentul său distructiv, face imposibil pentru ceilalți chiriași de a trăi în același apartament (a se vedea § 22 *supra*). Totuși, instanțele judecătorești nu au

invocat nici un motiv pentru neaplicarea acestor prevederi ale legii în prezenta cauză.

38. Nu a existat nici o probă că V.B. a intenționat să-și vîndă cota sa parte din apartament, chiar dacă acesta ar fi fost privatizat. De asemenea, nu a existat vreun temei legal pentru a-l obliga să facă aceasta după privatizare. În orice caz, ea a cerut în mod expres instanțelor judecătorești de a nu decide asupra modului de proprietate asupra apartamentului, dar să-i asigure protecție prin aplicarea unor măsuri temporare împotriva lui V.B.

(b) Guvernul

39. Guvernul a notat că la 14 mai 2008 prima reclamantă și-a retras plîngerea sa referitoare la tentativa de viol comisă de către V.B la 20 aprilie 2008 (a se vedea paragraful 9 *supra*). De asemenea, ea a omis să prezinte suportul materialului video privind tentativa de viol, care ea a pretins anterior că îl avea. Prin urmare, acțiunile ei au contribuit la neînceperea urmăririi penale în privința lui V.B.

40. Spre deosebire de alte cauze, cum ar fi *Opuz*, citată supra, în prezenta cauză nu a fost nici un risc real și iminent de maltratare a primei reclamante. În plus, instanțele judecătorești l-au penalizat de mai multe ori pe V.B. pentru acte de violență și autoritățile l-au luat la evidență ca "scandalagiu familial". După emiterea ordonanței de protecție din 2 septembrie 2011 autoritățile au întreprins măsuri suplimentare prin informarea poliției de sector și a lui V.B și prin verificarea periodică a comportamentului acestuia (a se vedea paragraful 18 *supra*).

41. În ceea ce privește acțiunea civilă depusă în instanța de judecată de către prima reclamantă împotriva lui V.B. și care s-a finisat cu pronunțarea deciziei din 20 mai 2009, aceasta nu a fost o încercare reală de a se apăra împotriva oricărui risc de aplicare a violenței, dar mai degrabă o încercare de a obține cota parte a lui V.B. din apartamentul comun, așa cum a fost ulterior constatat de către Curtea Supremă de Justiție. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție a statuat că probele din dosar au fost insuficiente pentru a constata o încălcare sistematică a regulilor de conviețuire. În cele din urmă, a fost evident, că prima reclamantă a depus cererea sa la Curte, după șase luni de la încetarea actelor de violență față de ea. Aceasta denotă încă o dată lipsa riscului real a unei eventuale violențe în familie.

2. *Aprecierea Curții*

(a) Principii generale

42. Curtea reiterează că pentru a cade sub incidența articolului 3 relele tratamente trebuie să atingă un nivel minim de severitate. Aprecierea acestui minim este relativă: depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi natura și contextul tratamentelor, durata acestora, efectele sale fizice și psihice și în anumite cazuri, sexul, vîrsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea *Costello-Roberts c. Regatului Unit*, 25 martie 1993, § 30, Seria A nr. 247-C și *Kudla c. Poloniei* [MC], nr. 30210/96, § 91, CEDO 2000-XI).

43. În continuare, Curtea reiterează că articolul 1 din Convenție, coroborat cu articolul 3, impune Statelor obligații pozitive pentru a asigura că indivizii aflați sub jurisdicția lor sunt protejați împotriva tuturor formelor de rele tratamente, interzise de articolul 3, inclusiv dacă un astfel de tratament este administrat de particulari (a se vedea *A. c. Regatului Unit*, 23 septembrie 1998, § 22, *Rapoarte ale Hotărîrilor și Deciziilor* 1998-VI și *Opuz*, citat *supra*, § 159). Această obligație trebuie să includă protecție eficientă, *inter alia*, unui individ sau indivizi identificați de la actele ilegale al unui terț, precum și măsuri rezonabile pentru a preveni maltratarea de care autoritățile au cunoscut sau trebuiau să cunoască (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Osman c. Regatului Unit*, 28 octombrie 1998, § 116, *Rapoarte* 1998-VIII; *E. și alții c. Regatului Unit*, nr. 33218/96, § 88, 26 noiembrie 2002; și *J.L. c. Letoniei*, nr. 23893/06, § 64, 17 aprilie 2012).

44. Nu este rolul Curții de a substitui autoritățile naționale la alegerea măsurilor posibile care puteau fi întreprinse pentru a asigura conformarea cu obligațiile pozitive în temeiul articolului 3 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bevacqua și S. c. Bulgariei*, nr. 71127/01, § 82, 12 iunie 2008). În același timp, în temeiul articolului 19 din Convenție și în conformitate cu principiul că Convenția are drept scop să garanteze nu teoretic sau iluzoriu, dar practic și drepturi eficiente, Curtea trebuie să se asigure că obligația Statului de a proteja drepturile celor aflați în jurisdicția sa este efectuată adecvat (a se vedea *Nikolova și Velichkova c. Bulgariei*, nr. 7888/03, § 61, 20 decembrie 2007).

45. În continuare, articolul 3 impune autorităților să efectueze o investigare efectivă cu privire la pretinsa maltratare, chiar dacă o astfel de tratare este aplicată de particulari (a se vedea *M.C. c. Bulgariei*, nr. 39272/98, § 151, CEDO 2003-XII, și *Denis Vasilyev c. Rusiei*, nr. 32704/04, §§ 98-99, 17 decembrie 2009). Pentru ca o investigare să fie apreciată ca “efectivă”, aceasta trebuie, în principiu, să fie capabilă să conducă la stabilirea circumstanțelor cauzei și la identificarea și pedepsirea celor responsabili. Aceasta nu reprezintă o obligație de rezultat, dar una de mijloace. În cauzele în care se aplică articolele 2 și 3 din Convenție, în care eficacitatea investigărilor oficiale se pune în discuție, Curtea deseori a apreciat dacă autoritățile au reacționat prompt la plîngerii la acel moment. Se ia în considerație începerea investigării, termenii în care au fost luate declarațiile și perioada de timp acordată pentru investigarea inițială (a se vedea *Denis Vasilyev*, citat *supra*, § 100 cu referințele următoare; și *Stoica c. României*, nr. 42722/02, § 67, 4 martie 2008).

46. Imixtiunea de către autorități în viața privată și viața de familie poate deveni necesară în vederea ocrotirii sănătății și drepturilor unei persoane sau să prevină acțiunile ilegale în anumite circumstanțe (a se vedea *Opuz*, citat *supra*, § 144). În cele din urmă, statele trebuie să mențină și să aplice în practică un cadru legal corespunzător, care acordă protecție împotriva acțiunilor de violență din partea particularilor (a se vedea *X și Y c. Olanda*, 26 martie 1985, § 22 și 23, Seria A nr. 91; *Costello-Roberts c. Regatului Unit*, 25 Martie 1993, § 36, Seria A nr. 247-C; *D.P. și J.C. c. Regatului Unit*, nr. 38719/97, § 118, 10 octombrie 2002; *M.C. c. Bulgariei*, citat

supra, §§ 150 și 152, CEDO 2003-XII; *Bevacqua*, citat *supra*, § 65, și *Sandra Janković c. Croației*, nr. 38478/05, § 45, 5 martie 2009).

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

(i) *Dacă prima reclamantă a fost supusă tratamentului contrar articolului 3 din Convenție*

47. În prezenta cauză, Curtea notează că nu este contestat faptul că V.B. a bătut-o pe prima reclamantă de mai multe ori (a se vedea paragrafele 9 și 16 *supra*). După cum reiese din raportul de examinare medico-legală din 23 august 2011 (a se vedea paragraful 16 *supra*), medicul a constatat multiple echimoze pe corpul primei reclamante și a notat explicația ei că a fost agresată de către V.B. cu tentativă de viol.

48. În asemenea circumstanțe, Curtea constată că articolul 3 din Convenție este aplicabil prezentei cauze. Prin urmare, trebuie să se determine dacă acțiunile autorităților ca răspuns la plîngerile primei reclamante au fost compatibile cu cerințele prevederilor acestuia.

(ii) *Dacă autoritățile au respectat obligațiile sale pozitive în temeiul articolului 3 din Convenție*

49. Astfel cum a fost reiterat anterior (a se vedea paragrafele 42-46 *supra*), obligațiile pozitive ale statelor în temeiul articolului 3 include pe de o parte adoptarea unui cadru legal cu scopul de a preveni și pedepsi maltratarea din partea particularilor și pe de altă parte, aplicarea legilor în practică, atunci când se cunoaște despre un risc iminent de maltratare a unei persoane identificate sau când maltratarea a avut deja loc, astfel acordînd protecție victimelor și pedepsind pe cei responsabili de maltratare.

50. Referitor la prima obligație, Curtea menționează că legislația Republicii Moldova prevede sancțiuni penale specifice pentru comiterea actelor de violență, inclusiv împotriva unuia din membrii familiei (a se vedea paragrafele 24 și 25 *supra*). Mai mult, legea prevede măsuri de protecție pentru victimele violenței în familie (a se vedea paragraful 21 *supra*), precum și, mai general, evacuarea persoanelor care încalcă sistematic regulile de conviețuire (a se vedea paragraful 22 *supra*). Curtea conchide că autoritățile au adoptat un cadru legal care le permite să întreprindă măsuri împotriva persoanelor acuzate de violență în familie.

51. Curtea trebuie să determine dacă autoritățile naționale au cunoscut, sau au trebuit să cunoască despre violența la care a fost supusă reclamanta și de riscul unei eventuale violențe și, în caz afirmativ, dacă au fost întreprinse toate măsurile rezonabile în vederea protejării ei și pedepsirii autorului. Pentru verificarea dacă autoritățile naționale au respectat obligațiile sale pozitive în temeiul articolului 3 din Convenție, Curtea trebuie să reitereze că nu va substitui autoritățile naționale întru alegerea unei măsuri particulare, destinată să protejeze o victimă de la violența în familie (a se vedea, *mutatis mutandis*, *A. v. Croația*, citat *supra*, § 61 și *Sandra Janković*, citat *supra*, § 46).

52. Din materialele dosarului reiese că autoritățile naționale cunoșteau despre comportamentul violent al lui V.B. din moment ce acestea i-au

aplicat de mai multe ori sancțiuni administrative (a se vedea paragrafele 9, 16 și 18 *supra*). Astfel, este necesar să se determine dacă acțiunile întreprinse în vederea protejării primei reclamante au fost suficiente pentru a fi compatibile cu obligațiile lor pozitive în temeiul articolului 3.

53. Curtea notează că autoritățile naționale, în special organele de poliție și instanțele judecătorești, nu au rămas în totalitate pasive. După fiecare incident ce implica violență, prima reclamantă era supusă unei examinări medico-legale și o singură dată a fost inițiată o investigație penală împotriva lui V.B. (care a încetat după ce prima reclamantă și-a retras plîngerea). De cinci ori instanțele judecătorești i-au aplicat amendă lui V.B. (a se vedea paragrafele 9 și 16 *supra*). Totuși, nici una dintre aceste măsuri nu au fost suficiente pentru a-l împiedica pe V.B. să comită ulterior acte de violență. În particular, Curtea notează că amenzile aplicate lui V.B. au fost mici (a se vedea paragrafele 9 și 16 *supra*) și nu au avut vreun efect intimidant.

54. Guvernul a dat vina pe prima reclamantă, menționînd că prin retragerea plîngerii sale despre tentativa de viol și omisiunea de a prezenta proba care se afla în posesia ei, aceasta a împiedicat autoritățile să desfășoare investigația penală împotriva lui V.B. Curtea reamintește constatările sale anterioare în partea ce ține de retragerea plîngerilor despre violența în familie, că între statele membre ale Consiliului European „nu pare să existe un consens referitor la obligația autorităților privind menținerea unui echilibru între drepturile victimelor în temeiul articolelor 2, 3 și 8 atunci cînd sunt chemate să decidă conduita ce trebuie avută în această privință” și că „...cu cît infracțiunea este mai gravă sau riscul de recidivă mai mare, cu atît organele de urmărire penală ar trebui să continue urmărirea penală în interesul public, chiar dacă victimele își retrag plîngerile” (a se vedea *Opuz*, citată supra, § 138 și § 139). În prezenta cauză, autoritățile nu au analizat gravitatea și numărul agresiunilor la care a fost supusă prima reclamantă de către V.B. și importanța primei alegații de viol care cerea continuarea urmăririi penale, deși reclamanta și-a retras plîngerea. Mai mult ca atît, în pofida celei de-a doua alegații despre tentativă de viol din 21 august 2011, atestată prin raportul de examinare medico-legală, care confirma parțial această alegație (a se vedea paragraful 16 *supra*), se pare că autoritățile nu au pornit o urmărire penală în acest sens, limitîndu-se doar la inițierea unor proceduri administrative.

55. De asemenea, Curtea notează că prima reclamantă a încercat să obțină o protecție de la eventuale violențe asupra ei, solicitînd evacuarea lui V.B. din apartamentul lor comun. Cu toate acestea, în decizia sa din 20 mai 2009 Curtea Supremă de Justiție a respins pretențiile ei, concluzionînd că plîngerea înaintată a avut, mai degrabă, ca scop afectarea dreptului lui V.B. de a se folosi de apartament, decît protecția primei reclamante de pericolul iminent declarat. De asemenea, Curtea Supremă de Justiție a constatat că nu au fost probe suficiente care ar demonstra că el a încălcat sistematic regulile de conviețuire, deși șase cauze administrative au fost intentate în privința lui V.B. ca urmare a comportamentului violent sau jignitor față de prima reclamantă (a se vedea paragraful 14 *supra*).

56. Ulterior, instanțele judecătorești au invocat decizia din 20 mai 2009 drept temei de respingere a cererii reclamantei, atunci când ea a solicitat evacuarea temporară a lui V.B. din apartamentul lor comun după agresiunea din 21 august 2011 (a se vedea paragraful 17 *supra*). Curtea consideră că instanțele judecătorești naționale ar fi trebuit să ia în considerare evoluțiile care au avut loc *de facto* după pronunțarea deciziei din 20 mai 2009, și anume cele două agresiuni suplimentare ale lui V.B. (a se vedea paragraful 16 *supra*).

57. Nu este contestat faptul că V.B. a agresat-o în mod repetat pe prima reclamantă în apartamentul lor comun. Acesta a fost motivul pentru emiterea de către instanța de judecată a unei ordonanțe de protecție la 1 septembrie 2011 (a se vedea paragraful 18 *supra*). Deși un număr de măsuri au fost dispuse, care aveau drept scop de a împiedica orice contact între V.B. și prima reclamantă, inclusiv o interdicție de a se apropia de locul aflării ei sau de locul ei de muncă sau de a contacta cu ea prin orice mijloace, totuși lui V.B. i-a fost permis să trăiască în apartamentul lor comun. Curtea este de acord cu argumentul primei reclamante, care de asemenea a fost invocat în fața Curții de Apel Chișinău (a se vedea paragraful 19 *supra*), că permițând lui V.B. să trăiască în același apartament cu victima au fost inefficiente alte măsuri dispuse prin ordonanța de protecție și a expus-o riscului unei eventuale maltratări.

58. De asemenea, se pare că anume conviețuirea cu agresorul său în propriul ei apartament a supus prima reclamantă unui sentiment constant de teamă de eventuale rele tratamente, avînd în vedere numărul de agresiuni anterioare. Această frică a fost suficient de serioasă ca să provoace suferință și anxietate primei reclamante constituind un tratament inuman în sensul articolului 3 din Convenție.

59. Curtea nu poate accepta argumentul Guvernului că nu ar fi existat un risc pentru prima reclamantă de a fi supusă unor eventuale violențe și de fapt aceasta ar fi urmărit scopul de a obține cota parte a lui V.B. din apartamentul comun, cu atât mai mult că ea a solicitat în 2011 evacuarea temporară și în mod expres a cerut instanțelor judecătorești să nu decidă asupra modului de proprietate asupra bunurilor (a se vedea paragraful 17 *supra*). Aceasta ar fi permis instanțelor judecătorești naționale să mențină un just echilibru dintre cele două drepturi concurente garantate de Convenție (dreptul reclamantei de a nu fi supus la rele tratamente și dreptul lui V.B. de a folosi apartamentul), prin oferirea unei protecții reale primei reclamante și în același timp de a nu-l lipsi de bunurile sale pe V.B. De asemenea, instanțele judecătorești ar fi putut să aprecieze dacă afirmația primei reclamante bazată pe articolul 102 din Codul cu privire la locuințe (a se vedea paragraful 22 *supra*) a avut vreo importanță. Totuși instanțele judecătorești au omis să o facă.

60. Avînd în vedere cele expuse *supra*, Curtea conchide că autoritățile naționale nu și-au îndeplinit corespunzător obligația lor pozitivă în temeiul articolului 3 din Convenție pentru a proteja prima reclamantă de rele tratamente.

61. Prin urmare, a existat o încălcare al articolului 3 din Convenție. În lumina tuturor circumstanțelor constatate *supra*, excepția preliminară a Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne de către prima reclamantă este respinsă.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

62. Reclamantii s-au plîns că refuzul instanțelor judecătorești naționale de a dispune evacuarea temporară a lui V.B. din apartamentul lor le-a cauzat suferințe care au fost incompatibile cu dreptul lor la viață privată. Ei au invocat articolul 8 din Convenție, care prevede următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Admisibilitatea

63. Guvernul a susținut că reclamantii nu au epuizat căile de recurs interne disponibile.

64. Curtea consideră că plîngerea celui de-al doilea și celui de-al treilea reclamant invocată în temeiul acestei prevederi urmează să fie respinsă pentru omisiunea de a epuiza căile de recurs interne potrivit articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție, din aceleași motive menționate în ceea ce privește plîngerea lor invocată în temeiul articolului 3.

65. În ceea ce privește plîngerea primei reclamante, Curtea constată că cererea depusă la 1 septembrie 2011 (a se vedea paragraful 17 *supra*), constituie de fapt epuizarea căilor de recurs interne.

66. Curtea notează că plîngerea primei reclamante invocate în temeiul articolului 8 nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. În continuare Curtea notează că plîngerea nu este inadmisibilă în baza niciunui alt temei. Prin urmare, ea trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

1. Susținerile părților

67. Prima reclamantă a susținut că autoritățile au omis să respecte obligația lor pozitivă în temeiul articolului 8 din Convenție de a o proteja împotriva unei ingerințe în viața ei privată din partea lui V.B. Ea a pretins că urmare a pronunțării deciziilor instanțelor judecătorești naționale, ea de fapt a fost constrînsă să-și abandoneze casa, chiar dacă, la fel ca și V.B., nu avea un alt spațiu locativ. Ea a susținut că decizia Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2009 i-a impus o povară disproporțională și a constituit o ingerință

în viața sa privată, care a fost disproporțională scopului protecției dreptului lui V.B. de a folosi apartamentul.

68. Guvernul a susținut că autoritățile au întreprins toate măsurile rezonabile ca răspuns la plîngerile primei reclamante, prin aplicarea în privința lui V.B a sancțiunilor administrative și prin luarea lui la evidență ca “scandalagiu familial”, cu măsuri suplimentare de control instituite după emiterea ordonanței de protecție din 2 septembrie 2011. Cu toate acestea, autoritățile nu au putut continua investigările în privința lui V.B. după retragerea de către prima reclamantă a plîngerii sale despre tentativa de viol. Din moment ce măsurile întreprinse au prevenit eventuale violențe, insistența primei reclamante de a-l evacua pe V.B avea scopul de a-l lipsi pe acesta de cota sa parte din apartament și nu instituirea unei protecții.

2. *Aprecierea Curții*

(a) **Principii generale**

69. Curtea reiterează că în timp ce articolul 8 din Convenție are, în principal, ca obiect protejarea individului împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, acesta implică, de asemenea, obligații pozitive inerente în “respectul” efectiv pentru viața privată și de familie, și aceste obligații pot implica adoptarea unor măsuri în sfera relațiilor între particulari. Copiii și alte persoane vulnerabile, în particular, au dreptul la o protecție efectivă (a se vedea *X și Y c. Olandei*, 26 martie 1985, §§ 23-24 și 27, Seria A nr. 91, și *August c. Regatului Unit* (dec.), nr. 36505/02, 21 ianuarie 2003).

70. Cît privește respectarea vieții private, Curtea a menționat anterior, în diferite contexte, că acest concept include integritatea fizică și psihologică a unei persoane. Potrivit articolului 8 statele au obligația să protejeze integritatea fizică și psihologică a unei persoane de acțiunile altora. În acest sens, statele trebuie să mențină și să aplice în practică un cadru legal corespunzător care acordă protecție împotriva actelor de violență din partea particularilor (a se vedea *X și Y c. Olandei*, citat *supra*, §§ 22 și 23; *Costello-Roberts c. Regatului Unit*, 25 martie 1993, § 36, Seria A nr. 247-C; *D.P. și J.C. c. Regatului Unit*, nr. 38719/97, § 118, 10 octombrie 2002; *M.C. c. Bulgariei*, nr. 39272/98, §§ 150 și 152, CEDO 2003-XII; *A c. Croației*, nr. 55164/08, § 60, 14 octombrie 2010; și *Hajduová c. Slovaciei*, nr. 2660/03, § 46, 30 noiembrie 2010). Curtea menționează în acest context, că vulnerabilitatea particulară a victimelor violenței în familie și necesitatea implicării active a statului în protejarea lor a fost accentuată în diferite instrumente internaționale (de exemplu, a se vedea *Bevacqua*, citat *supra*, §§ 64-65, și *Sandra Janković c. Croației*, nr. 38478/05, §§ 44-45, CEDO 2009-... (extrase)).

(b) **Aplicarea acestor principii în prezenta cauză**

71. În prezenta cauză, Curtea notează că integritatea fizică și morală a reclamantei, ce constituie obiect al conceptului de viață privată (a se vedea *X și Y c. Olandei*, 26 martie 1985, § 23, seria A nr. 91), a fost afectată prin abuzurile periodice din partea lui V.B. În acest sens, Curtea face trimitere la

constatările sale din paragrafele 54-58 *supra* cu privire la suferința și anxietatea suferită de prima reclamantă în propriul ei apartament, confruntându-se cu un risc real de rele tratamente.

72. Mai mult decât atât, autoritățile au cunoscut despre aceste circumstanțe, deoarece ele au fost supuse spre examinare organelor de poliție și instanțelor judecătorești naționale. În opinia Curții, aceasta ar fi trebuit să provoace autoritățile să acționeze în virtutea obligațiilor lor pozitive impuse în temeiul articolului 8 din Convenție.

73. Curtea reiterează că sarcina sa nu este de a substitui autoritățile naționale competente la stabilirea celor mai potrivite metode pentru protejarea persoanelor împotriva agresiunilor asupra integrității lor personale, dar mai degrabă de a analiza în temeiul Convenției acțiunile întreprinse de către autoritățile naționale în exercitarea competențelor lor. Prin urmare, Curtea va analiza dacă autoritățile naționale, în special instanțele judecătorești, la examinarea cauzei au încălcat obligația lor pozitivă în temeiul articolului 8 din Convenție (a se vedea *Sandra Janković*, citată *supra*, §46).

74. În acest sens, Curtea notează că la 20 mai 2009 Curtea Supremă de Justiție, casând deciziile instanțelor judecătorești inferioare, nu a considerat cele șase cauze administrative în privința lui V.B. ca fiind probe suficiente ce demonstau cu certitudine comportamentul violent a lui V.B. față de prima reclamantă. În procesul civil din 2011, instanțele judecătorești au făcut o simplă trimitere la decizia din 20 mai 2009 pentru a confirma dreptul lui V.B. de a nu fi evacuat din apartament, fără a lua în considerare actele de violență comise ulterior de acesta în 2010 și 2011. Instanțele judecătorești nici nu au încercat să aprecieze dacă dreptul lui V.B. de a folosi apartamentul încălca într-o anumită măsură drepturile primei reclamante garantate de prevederile articolului 8 din Convenție și articolul 102 din Codul cu privire la locuințe (a se vedea paragraful 22 *supra*).

75. În asemenea circumstanțe, Curtea conchide că autoritățile naționale nu au respectat obligațiile lor pozitive în temeiul articolului 8 din Convenție. Acestea au omis să mențină un just echilibru între drepturile implicate și efectiv au constrâns prima reclamantă la un risc continuu de a fi supusă actelor de violență sau să-și abandoneze casa.

Prin urmare, a existat o încălcare al articolului 8 din Convenție.

III. ALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

76. De asemenea, reclamantii au pretins că decizia Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2009 a fost arbitrară și nu a fost întemeiată pe probele din dosar. În plus, prima reclamantă s-a plîns despre încălcarea dreptului ei de proprietate, din moment ce ea a pierdut o cotă parte din apartament ca urmare a pronunțării deciziei Curții Supreme de Justiție.

77. Examinînd toate materialele aflate în posesia sa, Curtea constată că aceste plîngerii nu relevă nicio aparență de încălcare a drepturilor și libertăților prevăzute în Convenție. Prin urmare, această parte a cererii

trebuie să fie respinsă ca fiind vădit nefondată în conformitate cu articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

78. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul moral

79. Prima reclamantă a pretins suma de 32000 EUR cu titlu de despăgubiri pentru încălcarea drepturilor sale garantate de prevederile articolelor 3 și 8 din Convenție. Ea a invocat jurisprudența Curții referitoare la cauzele violenței în familie și a afirmat că încălcarea drepturilor ei a fost continuă și că autoritățile au demonstrat o toleranță față de făptuitor.

80. Guvernul a considerat că nu ar trebui să fie acordate despăgubiri în absența vreunei încălcări a drepturilor reclamantei. Cu titlu secundar, Guvernul a susținut că suma pretinsă era excesivă ținând cont de jurisprudența Curții în cauze similare.

81. Curtea consideră că încălcările constatate fără îndoială au cauzat suferință primei reclamante. Luând în considerare circumstanțele cauzei și având în vedere jurisprudența sa, Curtea acordă reclamantei suma de 15000 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

82. Reclamanta a pretins suma de 3485 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli și a prezentat o listă detaliată a numărului de ore lucrate de avocatul ei asupra cauzei (treizeci și opt ore la un tarif ce varia între 50 EUR și 100 EUR per oră).

83. Guvernul a considerat excesiv atât numărul de ore lucrate asupra cauzei, cât și tariful pretins de avocat. Guvernul a menționat că în cauza *Boicenco c. Moldova* (nr. 41088/05, § 176, 11 iulie 2006), Curtea a acceptat ca fiind rezonabil tariful de 75 EUR per oră, ținând cont de complexitatea cauzei și de contribuția avocaților. Prezenta cauză nu a fost atât de complexă.

84. Curtea reiterează că pentru ca costurile și cheltuielile de judecată să poată fi rambursate potrivit articolului 41, trebuie să se constate că au fost efectiv și în mod necesar suportate și erau rezonabile în quantum (a se vedea, de exemplu, *Nilsen și Johnsen v. Norvegia* [MC], nr. 23118/93, § 62, CEDO 1999-VIII).

85. Având în vedere lista detaliată prezentată și complexitatea cauzei, Curtea acordă reclamantei suma de 3000 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Penalitate

86. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Conexează* cu fondul excepția preliminară a Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne de către prima reclamantă și o *respinge*;
2. *Declară* plîngerile primei reclamante invocate în temeiul articolelor 3 și 8 din Convenție admisibile, iar restul cererii inadmisibilă;
3. *Hotărăște* că a existat o încălcare al articolului 3 din Convenție;
4. *Hotărăște* că a existat o încălcare al articolului 8 din Convenție;
5. *Hotărăște*
 - (a) că Statul pîrît trebuie să plătească primei reclamante, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre va deveni definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care vor fi convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii:
 - (i) 15000 EUR (cincisprezece mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) 3000 EUR (trei mii euro) plus orice taxă care poate fi percepută de la reclamantă, cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;
6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantei cu titlu de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 16 iulie 2013, în conformitate cu Regula 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte